

Eesti Maaülikool

Estonian University
of Life Sciences

Agroturism – põllumeeste privileeg

Marika Kose PhD loodusturismi vanemlektor

Elurikkuse ja loodusturismi õppetool

marika.kose@emu.ee

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Põllumajandus- ja keskkonnainstituut

Institute of Agricultural and Environmental Sciences

www.emu.ee

Pisut taustast

Elan Häädemeestel, Suurkülas

Alates 2001 hooldanud rannaniite,
hobused

Kasvatame oma pere köögivilja ise

Bioloog, taimeökoloog

Pedagoog al 1998

Turismiettevõtja al 2000

LEADER tegevused ja piirkonna turismi
arendamine

Paljude MTÜde liige

Alates 2014 Eesti Maaülikool

maaelu.postimees.ee

30. oktoober 2020, 10:53

Agroturism – põllumeeste privileeg

- **Agroturism on põllumajandustootmise ja turismi kombinatsioon**, mis pakub võimalust **külastada talusid** või teisi **põllumajanduslikke ettevõtteid**, kogeda maaelu ja maal elamise viise ning lüüa kaasa igapäevases talutöös.
- Agroturism on maaturismi oluline tugiharu. Agroturismiteenust saab pakkuda vaid **ettevõtte, kelle põhitegevusalaks on erinevate põllumajandus- või kalandustoodete valmistamine**.
- **Agroturismi eesmärk** on pakkuda väikese ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele turismiteenuse osutamisega **lisasissetuleku** võimalust ning seejuures ka luua uusi **turustamiskanalaid**. Agroturismil on oluline roll **põllumajanduse tutvustamisel ja populariseerimisel**.

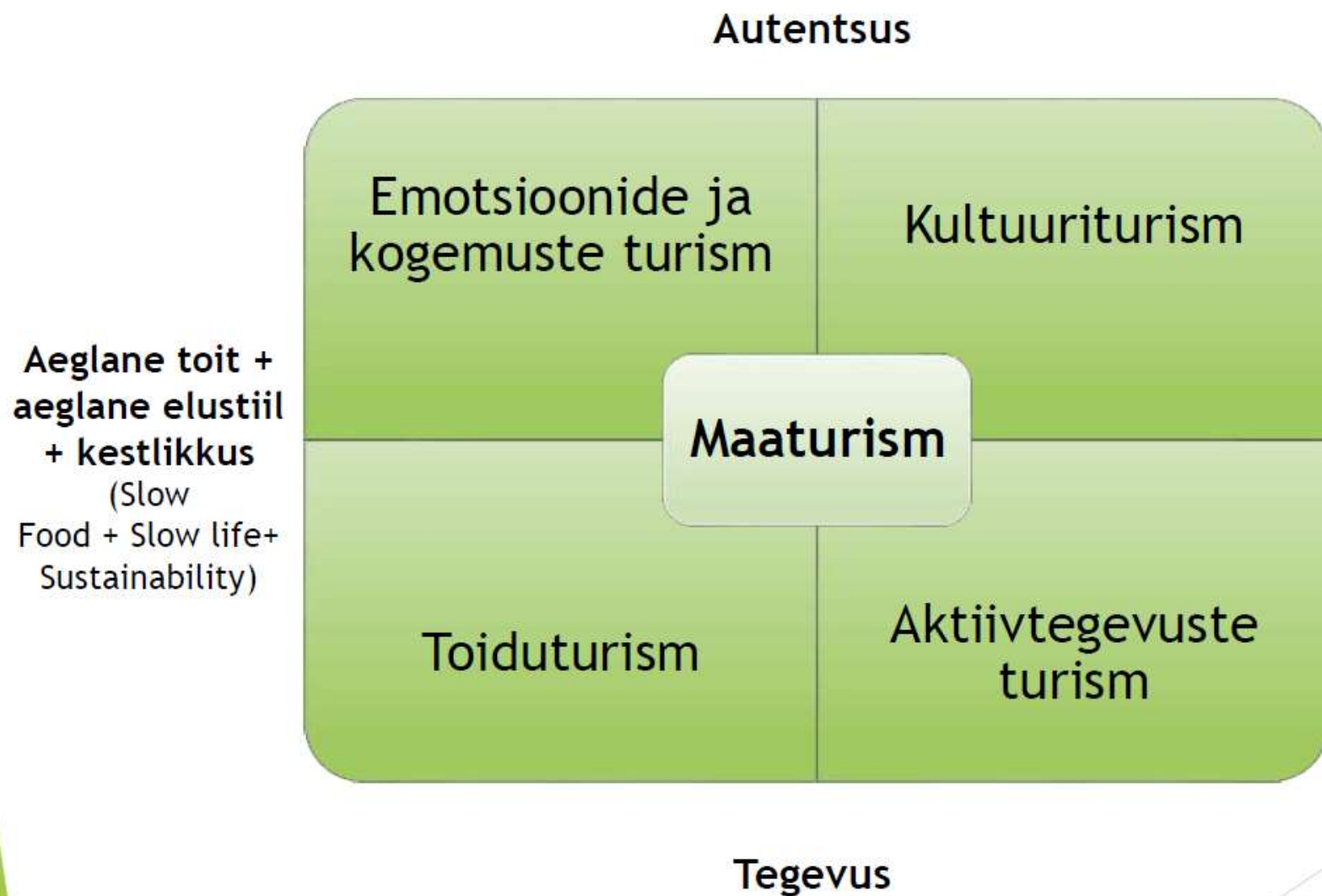
Eestis ühendab asjalisi MTÜ Eesti Maaturism (2000) ja Eesti Talupidajate Keskliit (2020)

UNWTO – **maaturism** –
“turismitegevuse tüüp, kus külastaja kogemus on seotud suure valiku toodetega, mis on üldiselt seotud looduspõhiste tegevustega, põllumajandusega, maaelulaadiga ja –kultuuriga, kalastusega ning vaatamisväärsustega”

MÄRKSSÕNAD

Rekreatsioon
Teadmised

Iwona Majewska

Asedirektor

Mazovia regiooni turismiassotsiatsioon

WARSAW, 11 November 2020

MIS ON AGROTURISM?

- ▶ Põhinõuded: tegutsevad tootmistalud, mid pakuvad majutust, toitu ja teisi atraktsioone, mis on seotud reaalse külaeluga
- ▶ Külalised, kes soovivad kogeda sellist laadi tegevust:
 - ▶ Kasutavad majutust ning ööbivad tegevतालus,
 - ▶ Saavad võimaluse kogeda talu igapäevaelu ja elada magu paaperekond,
 - ▶ Soovivad suhelda kohaliku kogukonnaga.

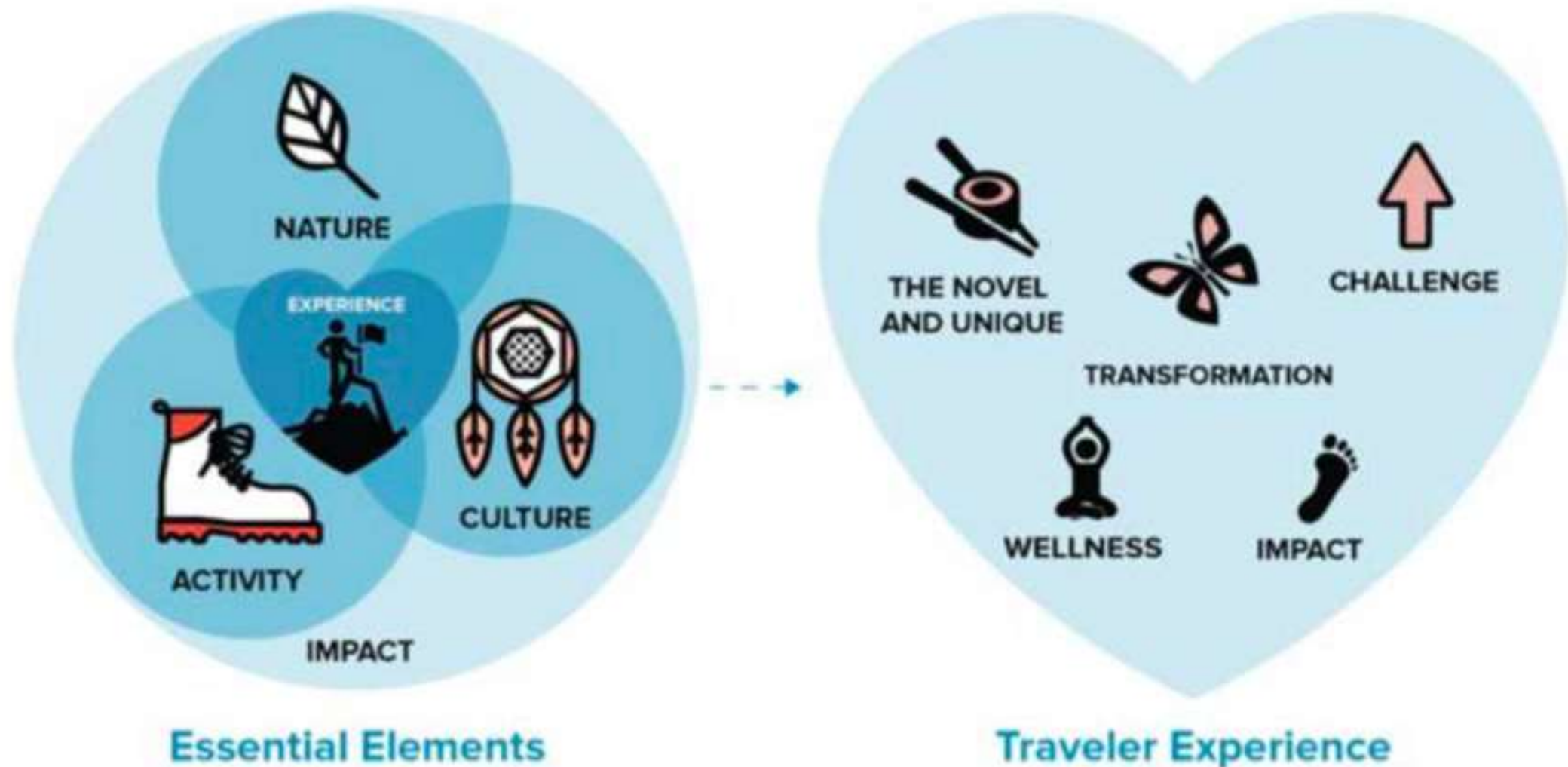
Iwona Majewska

Asedirektor

Mazovia regiooni turismiassotsiatsioon

WARSAW, 11 November 2020

Loodusturism või pigem seiklusturism?

=> Maailmas mõistetakse

Toimiv talu/ettevõtte

Tootmistalu

Pererahvas

Maaelulaad

Külalised on oodatud –
turismiteenus

Miks peame Eestis rääkima agroturismist ja seda edendama?

Eestis on erialaliitudel arendusnõunikud ja teadus- ja arendustegevuse (TA) vajaduste kaardistused

Põllumajandustootjate
ja
toiduainetetööstuse
probleemid

Triin Hallap, EPKK esitlusest

EPPK

VAJADUSED
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

**ÜLEVAADE PÕLLUMAJANDUS-, TOIDUTÖÖSTUS-, METSANDUS- JA
MAAMAJANDUSSEKTORI ETTEVÕTETE TEGEVUSEST NING NENDE VAJADUSED
ARENDESTEGEVUSE HOOGUSTAMISEKS**

28. september 2022

Põllumajandustootjate probleemid ja ettepanekud seoses ühiskonnaga

Tootearendus ja ühiskond

- inimeste kaugenemine maaelust/ühiskondlik surve;
- palgasurve;
- suund piima, liha, leiva ja kartuli tarbimise vähenemisele;

Arengut takistavad tegurid

- motiveeritud/ärksa **tööjõu/spetsialistide puudus** nii taime-kui loomakasvatustes;
- **põllumajanduse negatiivne kuvand**;

ETTEPANEKUD

- Teadlikkuse tõstmine, miks/kuidas tarbida rohkem omamaist toodangut ning kuidas vähem toitu raisata;
- Järjepidev selgitustöö ühiskonna teadlikkuse tõstmiseks toidu tootmisest nii põllumajanduses kui tööstuses.

Avatud Talude Päev

Maal elamise päev

Maaturismi avatud uste päev

Lisasissetulek

Müük ja teenused

Turundus & turustus

(Püsi)kliendid

Suhtlusvõimalus

Põhjus arenemiseks

Mis on head ideed ja suunad agroturismi arendamiseks?

Millised on meil Eestis võimalused ja head praktikad? Kas Poola kogemus sobib meile ka?

Turismi liigid, mis sobituvad maaturismi ja agroturismi alla:

Hariduslik turism

- | Agroturism: saada teadmisi põllumajandustootmisest, talu toimimisest
- | Maaturism: saada teadmisi külaelust, kommetest ja arhitektuurist

Terviseturism

- | Agroturism: teraapilise toimega põllumajandustooted, toidud, talutööd, hobuteraapia
- | Maaturism: ravimtaimed ja teraapia, mesilasteraapia

Tööstusturism

- | Agroturism: külastused, leiva küpsetamine tuulikus
- | Maaturism: ekskursioonid kitsarööpmelisel raudteel, konverentsid post-industriaalses keskkonnas

Kultuuriturism

- | Agroturism: omatoodangul põhinev toiduturism, sündmused
- | Maaturism: degusteerimised, sündmused

Seiklusturism

- | Agroturism: osalemine igapäevastes töödes, loomad
- | Maaturism: majutus erilistes paikades

Iwona Majewska
Asedirektor
Mazovia regiooni turismiassotsiatsioon
WARSAW, 11 November 2020

Hariduslik agroturism

Teadmised põllumajandustootmisest, talu toimimisest

Tootmisprotsess

Tooraine

Kulud-tulud

Rõõmud-mured

Õiglane hind oma aja eest!

Peremeest usutakse alati kõige enam.

Tead, mida räägid!

Reve Lamburi ettekanne 30.03.2022

Tagasiside

Jane Mättik, Kuusiku talu Harjumaalt:

Huvitavaim kommentaar ühe 16-aastase noormehe suust oli "See on minu elu kõige paremini investeeritud 2 eurot!" (traktorisõit)

Targo Pikkmets, OÜ Talu ja Tulu:

Arvan, et Avatud talude päeva on vaja sellepärast, et inimestele näidata, kuidas toitu toodetakse ja mida milleks kasutatakse.

Ka on vaja seda mõistmiseks, et talus peavad olemahead tööriistad ja masinad, mis teevad tootmise võimalikuks vähese tööjõuga ja kaasaegses talus rasket füüsilist tööd enamasti ei ole tarvilik teha.

Pilt FB-st: Jane Mättik FIE Harjumaal

keskkonnaharidus.ee

The image shows a screenshot of the website keskkonnaharidus.ee. The browser address bar displays the URL https://keskkonnaharidus.ee/et/keskused. The website's navigation bar includes links for LINGID, LIGIPÄÄSETAVUS, SISENE, and ET. Below this, a dark green header contains the site logo and a menu with the following items: Keskkonnaharidus, Keskused (highlighted with a blue arrow), Õppeprogrammid, Õppematerjalid, Võrgustik, Uudised, Sündmused, and Kontakt. A search bar labeled 'Otsing' is also present. Below the header, a map of Estonia is shown with various locations marked by numbered blue and yellow circles. A blue arrow points from the 'Keskused' menu item to the map. Another blue arrow points from the map to the text on the right.

Eestis on Keskkonnahariduse arengukava järgi ette nähtud igale kooliklassile ja lasteaiarühmale 1 keskkonnaalase õppeprogrammi rahastus õppeaastas läbi SA KIK .

Taotlema peavad rahastust koolid, lasteaiad läbi KIKAS süsteemi.

Keskkonnaharidus.ee programmid on seal olemas automaatselt.

Tasutakse transport ja programmi maksumus.

Sorteeri

Kuupäeva Järgi

Nime Järgi

Alpakast tooteni

Sihtgrupp:

Lasteaed, 1-3 klass I kooliaste, 4-6 klass II kooliaste, 7-9 kl III kooliaste

Lühikirjeldus:

Wile Farmis läbiviidav programm „Alpakast tooteni“ õpetab käituma loodust ja loomi säästvalt ning väärtustama elu linnakärast eemal. Programm aitab lapsel mõista kogu ahelat loomast valmis tooteni. Õpitakse tundma villalooma alpakat, arendatakse võrdlemisioskust (alpaka ja lambavilla eristamisel), tutvustatakse nii vanu kui uusi villatöötlemise vahendeid, arendatakse käelist tegevust (kraaside kasutamine) ning viisakat käitumist loomade ja kaasõpilaste suhtes.

Keskus:

[WILE FARM](#)

Maakond:

[Järvamaa](#)

Talu ja elulaadikeskus: Lilli looduskeskus – palju programme

Lina seemnest särgini ja teised looduslikud kiud

Sihtgrupp: 4-6 klass II kooliaste, 7-9 kl III kooliaste

Lühikirjeldus: Programmi eesmärk on tutvustada läbi praktiliste tegevuste erinevaid looduslikke tekstiilmaterjale nagu lina, kanep, puuvill, nõges ning loomseid kiudusid ja nendest saadavaid materjale. Ehedas talukeskkonnas saavad osalejad ülevaate keskkonnasõbralikust ja säästlikust eluviisist ning kogevad pärandkultuurilisi väärtusi.

Keskus: [MTÜ Lilli Looduskeskus](#)

Maakond: [Viljandimaa](#)

Praktiline matemaatika - III KA

Sihtgrupp: 7-9 kl III kooliaste, Gümnaasium

Lühikirjeldus: 4-tunnise programmi jooksul õpilased lahendavad rühmadena praktilisi maa-elu teemalisi matemaatika ülesandeid. Vaja on maatükk mõõta, kuuse kõrgust hinnata, vahtrapuu mahtu arvutada. hobuse kopli puitmaterjali vaiadus arvutada ine. Üheks ülesandeks on

Terviseturism

teraapilise toimega
põllumajandustooted, toidud,
talutööd, hobuteraapia,
apiteraapia jne

Silva Tamsalu – roosid ja mesilased Koongas

RR

<https://menu.err.ee/1110366/parnumaal-saab-magada-mesilasteraapia-majas>

Foto Tiina Luht, <https://tarbija.postimees.ee/1708747/hobuteraapia-annab-puudega-lapsele-uue-lootuse>

Foto: <https://maalelamisepaev.ee/>

Tööstusturism

Külastused ja õpitoad: leiva küpsetamine tuulikus, õli pressimine, veini valmistamine, juustu, või, jogurti valmistamine, moosi keetmine, lamba niitmine, vorstitegu jne

Sobivad ruumid, varjualused

Piisavalt vahendeid

Hügieen ja ohutus

Lammaste pügamine
FOTO: REUTERS/SCAN

Omatoodangul põhinev toiduturism, sündmused
Laadad, messid, Avatud talud, hoovid, ukсед jne
Veinitee Toidutee Sibulatee, Romantiline Rannatee jne
Koostöö, võrgustikud

Seiklusturism

Osalemine igapäevastes
töodes, loomadega
tegelemine, aiatööd,
majapidamistööd

Kas agroturism ikka sobib minu ettevõttesse?

Avatud talude päev- hea viis julguse kogumiseks!

Foto: Kantsi talu - lõo nael puusse.
Külastajate arvu lugemine

Rekordarv külastusi

2021: üle 234 tuhande külastuse, keskmine 795 külastust talu/ettevõtte kohta

2020: üle 213 000 / 780

2019: üle 195 000 / 630

2018: üle 163 000 / 550

2017: üle 121 000 / 430

2016: üle 83 000 / 360

2015: üle 45 000 / 300

Keskmine: kuni 150 külastusega talud (30 talu) ja üle 2000 külastusega talud (23 talu)

Reve Lambur 2022

Kas mu meeskond töötab?
Kas mu loomad/aed peab vastu?
Kas mu parkla mahutab?
Kas mu WC/DC toimib?
Kas mu kaevus on piisavalt vett?
Kuhu panna prügi?
Kas kõike jätkub?
Kas mul on territoorium korras?
Kas ma olen õhtuks rõõmus ja rahul?
Kas inimesed naeratavad ja lubavad tagasi tulla?

Terved ja hoitud loomad ja linnud

Olev Kalda
Jänesda
30. märts 2022. a

Toiduohutus avatud talude päeval

Liivi Kallip, Annika Õkva
Juhtivspetsialistid
30. Märts 2022

Kui ootad külalisi

- Külalised
 - teretulnud
 - uudishimulikud
 - piiratud kogemuse ja mõjutatud nägemusega
 - tähelepanelikud
- Loomapidaja
 - külalislahke
 - selgitav
 - suunav
 - loomade eest seistes kompromissitu

Ürituse eel:

- mõelge hästi läbi, mida täpselt plaanite teha
- toiduga seotud tegevuskoha paigutus
- toiduainete hankimine/säilitamine
- toidu serveerimisel/valmistamisel kasutatavad seadmed/nõud/pakendid
- veega varustatus
- info toidu koostise kohta (sh allergeenid)
- säilitage ürituse lõpuni arved ja tšekid, et vajadusel tuvastada kasutatud toidu päritolu ja kõlblikkusaeg

Mõned head lood, mida julgen teistele rääkida

Tamme aiandustalu ja Heli

www.tammetalu.eu

Külastused - oluline osa turundusest
Suust suhu reklaam on parim!
Avatud uste/hoovide/talude päev - tasuta
Külalised ostavad taimi ja tooteid, tulevad tagasi
Poekettide müügi toetaja

Külastega tegelemine on töö, õiglane hind!

Endal peab tore olema.

Külast tuleb austada, naeratus, korrektne välimus, külalishakus.

tamme talu urdiaed

SISENE E-POODI

[s://tammetalu.eu/tooted/](https://tammetalu.eu/tooted/)

Uue-Saaluse veinitalu, Maris & Mati

- | Väga läbimõeldud tootmine ja külastus
- | Pool toodangust müüakse otse külalisele
- | E-poest tellitakse
- | Grupikülastused
- | Pereliikmed ja naabrid
- | KOOSTÖÖ!
- | Tallinnast vaadates – maailma lõpus

KOOSTÖÖPARTNERID

TUNNUSTUSED

Savi talu ja Kristjan

Savi talu Assamallas

1,2 tuh likes • 1,3 tuh jälgijat

Sõnum

Meeldib

Otsi

Hea mõte õppida ja uurida agroturismi Eesti Maaülikoolis

EESTI MAAÜLIKOO

Põllumajanduse- ja keskkonnainstituut

Kristjan Saluvee

AGROTURISMI VÕIMALUSED

PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETELE LÄÄNE- VIRUMAA
NÄITEL

AGROTOURISM OPPORTUNITIES FOR AGRICULTURAL
ENTERPRISES ON THE EXAMPLE OF LÄÄNE- VIRUMAA

Magistritöö

Loodusturismi õppekava

Juhendaja: doktor Tarmo Pilving, PhD

Tartu 2022

Ruumid, heakord, materjalid, loomade heaolu

Mooska talu ja Eda www.mooska.eu

- | Iga kord on uued lood
- | Elad kaasa, usud
- | Usaldad, turvaline
- | Töötoad ja teadmiste jagamine
- | Ma ei mäleta, et keegi oleks kunagi küsinud liha kilo hinda

Tammejuure talu pererahvas

- | Külaliste vastuvõtu taristu
- | Ekskursiooni jaoks skeemid
- | Kohanemine – sise ja välisruumid
- | Väga head võimalused gruppide teenindamiseks
- | Majutusvõimalus, seminarivõimalus
- | Pererahvas alati esindatud

Kokkuvõtteks

- | Suur osa Eestis praegu pakutavatest agroturismi teenustest on pigem eestimaalastele
- | Avatud Talude Päev on suur valdkonna edendaja
- | Meie maaelu pakub kindlasti huvi ka välismaalasele
 - | Aiandus, sordid, külmakindlus, tervisetooted, mahetooted, põlistõud, maaelu üldiselt
- | Maal elamine ja põllumajandusega tegelemine tuleb hoida au sees!
- | Põllumajandusega seotud inimesed on väarikad, asjalikud ja edumeelsed ja seda tuleb ka väljapoole selliselt kuvada.

Head agroturismi edendamist!

Eesti Maaülikool